

Sygn. akt III USK 233/22

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania A. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o świadczenie przedemerytalne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4
kwietnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt III AUa 176/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie decyzją z dnia 4 października 2021r., powołując się na przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, odmówił wnioskodawcy A. S. prawa do świadczenia przedemerytalnego. Na skutek odwołania od ww. decyzji Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2021 r., Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy A. S. prawo do świadczenia przedemerytalnego poczynawszy od dnia 15 września 2021 r.

Wobec apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2022 r. oddalił apelację i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie na rzecz wnioskodawcy zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu

apelacyjnym. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma żadnych przeszkód, aby wnioskodawca, po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn od niego niezależnych, poszukiwał zatrudnienia, czy świadczył czynności na rzecz innych podmiotów w ramach stosunku pracy w celu poprawy swojej sytuacji finansowej. Sąd Odwoławczy zgodził się z Sądem I instancji, że podjęcie przez wnioskodawcę zatrudnienia na podstawie umowy o pracę bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia z przyczyn leżących po stronie zakładu pracy, a przed datą zarejestrowania się w urzędzie pracy nie pozbawia go możliwości ubiegania się o przyznanie świadczenia przedemerytalnego, albowiem ustawodawca w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych nie posłużył się żadnym zwrotem wskazującym na konieczność bezpośredniego następstwa ustania stosunku pracy i pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Sąd II instancji podzielił również w pełni pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 listopada 2017 r., II UK 15/17 wskazując, że w wyroku z dnia 5 kwietnia 2016 r., II UK 165/15 Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że występująca w orzecznictwie rozbieżność dotycząca wykładni art. 2 ust. 3 ww. ustawy została usunięta w uchwale z dnia 2 lipca 2013 r., III UZP 2/13, w której przyjęto ostatecznie, że podjęcie aktywności zawodowej w czasie między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do zasiłku nie stanowi przeszkody do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 kwietnia 2022 r. wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i jego zmianę poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 29 grudnia 2021 r. i oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Organ rentowy zaskarżonemu wyrokowi zarzucił i wskazał jako podstawę kasacyjną naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 2 ust. 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniu przedemerytalnym poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zatrudnienie bezpośrednio poprzedzające uzyskanie statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych (wynikające z ostatniej umowy o pracę) nie musi trwać co najmniej 6

miesiące i nie musi być zakończone z przyczyn zakładu pracy w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

We wniosku o przyjęcie do rozpoznania niniejszej skargi kasacyjnej organ rentowy wskazał na zachodzącą w sprawie potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów tj. art. 2 ust. 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej w całości i o zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, iż rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca

2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

W przedmiotowej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie, na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319). W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne

do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący w tym zakresie odwołuje się do przepisu art. 2 ust. 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, ale poza przytoczeniem odmiennych rozstrzygnięć i stanowisk sądów dla wskazania, czy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych musi, czy też nie powinien przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 ww. ustawy, nie zamieszcza wyводу prawnego potwierdzającego, iż przepis ten wciąż budzi rozbieżności bądź nie, został dostatecznie wyjaśniony w dotychczasowym orzecznictwie. Skarżący, próbując wykazać istnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., starał się zwrócić uwagę na występujące rozbieżności w orzecznictwie sądowym z tym, że wszelkie wątpliwości, które istniały na gruncie wykładni art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, zostały już wyjaśnione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2013 r., sygn. akt III UZP 2/13 (na którą skarżący wskazuje we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania) i stanowisko judykatury w tym zakresie ma obecnie ugruntowany charakter. Faktycznie w orzecznictwie Sądu Najwyższego reprezentowane było także odmienne stanowisko podkreślające, że warunek pozostawania "nadal" zarejestrowanym jako bezrobotny (art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy) wyznacza bezpośredni i następny związek między ustaniem stosunku pracy a uzyskaniem statusu bezrobotnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt I UK 437/11) jednakże w przywołanej powyżej uchwale z dnia 2 lipca 2013 r., Sąd Najwyższy przyjął, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określony w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy. Powyższy pogląd powtórzył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2014 r., sygn. akt I UK 244/13 oraz z dnia 5 kwietnia 2016 r., II UK 165/15. Również w uchwale z dnia 19 lipca 2022 r., sygn. akt III UZP 3/22 Sąd Najwyższy stwierdził, że okres 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie musi przypadać w całości wyłącznie po ostatnim zatrudnieniu ubezpieczonego oraz po rozwiązaniu umowy o pracę z przyczyn ekonomicznych, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 73 ust. 3 lub 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Stanowisko powyższe zostało również powtórzone w postanowieniu

Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., sygn. akt II USK 617/21, gdzie wskazano, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określony w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy.

Wobec powyższego - w konsekwencji utrwalonego orzecznictwa - w sprawie nie występuje kolejna potrzeba wyjaśniania tego samego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd w konkretnej kwestii, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 czy z dnia 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146).

Stąd przedstawiony w skardze problem należało uznać za pozór przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o zasądzenie kosztów zastępstwa pełnomocnika przed Sądem Najwyższym, ponieważ z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie wynika, aby pełnomocnik wnioskodawcy domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Żądanie zasądzenia kosztów w postępowaniu kasacyjnym odnosiło się wyłącznie do wydania przez Sąd Najwyższy wyroku oddalającego skargę – w razie przyjęcia jej do rozpoznania i rozpatrzenia. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.) uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane – w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania – za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961 czy z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).

[SOP]

[ms]

